

L'ús polític de la por

Dm, 12/10/2010 per Lluís Serra

[Gerasa](#)

Els estratègics electorals cerquen influir en la persona a través de tots els ressorts a l'abast. L'objectiu és aconseguir que la papereta que el ciutadà dipositi a les urnes porti les sigles del partit per al qual treballen. Busquen incidir en els tres centres que configuren la decisió dels electors. Es vota per idees, per sentiments o per vísceres. Tot i que, gairebé sempre, es barregen tots tres. Estem orgullosos de la il·lustració i de l'imperi de la raó, però en les eleccions la ment està emmordassada pels sentiments i els instints. N'hi ha que no distingeixen entre l'exercici democràtic del vot i l'afició per un equip de futbol. L'actitud és la mateixa. A mort amb els seus, malgrat que baixin a segona o a tercera divisió o encara que portin al país al desastre. Actitud racional, cap ni una. Aficionat pur. N'hi ha molts que afirmen que els electors no s'equivoquen mai. N'hi ha prou fent un cop d'ull als llibres d'història per adonar-se que no és veritat. Hi ha hagut errors que s'han pagat amb sang, amb molta sang. N'hi ha prou de recordar que l'opinió pública té raó quan la tenen els que la fabriquen.

Els missatges més utilitzats, al marge de casos excepcionals de polítics que saben entusiasmar un poble amb horitzons nous d'esperança, es dirigeixen als sentiments i als instints. La por s'endú la palma i l'instint de conservació es torna determinant. Els autoproclamats progressistes, com els polítics de dretes, apunten també l'instint de conservació per obtenir un nombre de vots més gran. Encara més, incideixen sobre la por que arrela en la supervivència. Èxit assegurat, tot i que sigui un triomf trist. Veurem els lemes de les campanyes, però s'albiren els camps de batalla. Al «si tu no hi vas, ells tornen» (explotació d'una por irracional a un retorn apocalíptic), el comença a substituir «la independència és la decadència» (l'enfonsament irracional als abismes tràgics). La dreta ha vist ara envaït per l'esquerra el seu terreny habitual de moviments, que és l'eix nacionalista (identitat i llengua), i s'ha llançat pels camins de la xenofòbia més descarnada (la por indiscriminada al ser diferent). Cal desconstruir aquests lemes i aquests intents, vinguin d'on vinguin. El debat lúcid i sincer pot desactivar les mines amb les quals els estratègics envaeixen els mitjans de comunicació. Què passa si ells tornen? Què passa si arribem a la independència? Què passa si convivim amb els immigrants? No n'hi ha prou de donar les respostes per sabudes. Cal argumentar-les. Els programes se centren sobre l'instint de conservació; habitatge, feina, impostos, ecologia, infraestructures... Encara pesa massa el que és políticament correcte, que impedeix el discurs lliure, perquè s'obrin debats clars i racionals.

Amb tot, la por cerval no està tant en els electors com en els mateixos polítics i afins, que tenen por de perdre els càrrecs, els sous i les poltrones. Obrir el govern als millors és una proposta que inquieta els fidels del partit, que es creuen amb més drets per la seva militància, a les verdes i a les madures. Tots sabem que les eleccions posen en joc molts llocs de feina, moltes prebendes, moltes complicitats, moltes contractacions. N'hi ha que no tenen cap alternativa laboral al marge de l'aparell del partit. No pensen en el futur del país sinó en el seu propi. La seva por es projecta de manera agressiva sobre l'electorat. Cal estar a l'aguait.